

Alles wat waar is...

Wat mij meteen opviel toen ik begon met samenlezen in de Begijnenstraat? Hoezeer die vrouwen rond de tafel elkaar een plek geven en het positieve in elkaar benoemen. En hoe samen teksten beleven, deze vrouwen even zuurstof geeft.

M. komt onzeker en een beetje gebogen binnen. De teksten doen iets met haar, ze ontdooit, verwoordt wat ze voelt bij de zinnen. Anderhalf uur later verlaat ze met rechte rug en een glimlach de ruimte. C. heeft vanaf haar vroege jeugd enkel psychiatrie en daarna internering gekend. Ik ontdek C. als een intelligente dame, die zich kan inleven in personages. C. en P, twee dames met een Nederlandse achtergrond, ontpoppen zich meteen tot de meest directe monden. We horen het meteen, als een gedicht hen niet bevalt. En ja, zwijgen mag ook. S. fronsst soms, zucht eens, luistert als anderen iets zeggen, glimlacht.

De dames rond de tafel zijn dus ideale samenlezers. Hoewel... teksten vinden die hen aanspreken, blijkt een uitdaging. Ik experimenteer de eerste keren met gedichten en korte teksten. Met een column van Bernard Dewulf heb ik de hele groep mee. De zin 'Er groeit een vrouw in mijn huis' haalt M. aan als de mooiste zin van de eerste bijeenkomst.

We lezen 'Het mooiste boek van de wereld', van Erich Emmanuel Schmitt. In twee andere samenleesgroepen had ik met dit verhaal mooie ervaringen. Bij 'mijn dames' is de herkenning er al na twee alinea's: zo voelt een eerste dag hier ook. Ze zijn getriggerd, willen verder lezen. De grote ontgoocheling komt met het open einde: we komen niet te weten wat er in de brief staat. Ze doen een poging om de brief zelf in te vullen, maar uiten vooral ontgoocheling: de auteur heeft hen in de zak gezet (en ik als begeleider hen dus ook). We vergelijken met films en praten over de kracht van open eindes. Nu ja, kracht?

Eigenlijk vinden ze het een stom en saai verhaal. Tot P. het zo verwoordt: "Het is een stom verhaal, maar ik herken er wel onze situatie in: we zitten hier allemaal samen en we aanvaarden elkaar zoals we zijn." En dan komt er een ongelooflijk mooi gesprek op gang.

De week erop probeer ik een volgens mij grappig kortverhaal: 'Faith en Hope gaan winkelen' uit het boek 'Samen sterke verhalen lezen'. Dit verhaal vindt bij niemand genade: "Ik vind het wel ongelooflijk dat iemand over dit thema zo'n verhaal kan schrijven, en dat het dan nog terecht komt in een boek met goede verhalen ook." Zei ik al dat deze dames best direct zijn?

Als begeleider is dit ook heerlijke feedback, het daagt uit om mijn stijl van begeleiden te herbekijken, en opnieuw in mijn mappen en digitale opslagplaatsen van mogelijke samenleesteksten te grasduinen. Tijd om het langere prozawerk/kortverhalen te verlaten?

Opnieuw zitten we rond de tafel. Een column, een gedicht, nog een gedicht, een doordenk-tekst uit 'Ik denk' van Ingrid Godon en Toon Tellegen: deze teksten raken de dames. Bij het gedicht 'Alles wat waar is' van Remco Campert blijft één zin haken: "Alles wat waar is, kan zacht zijn." We geven samen betekenis, onze stemmen worden zachter, we luisteren naar elkaar. We genieten. We zijn allemaal samen mooie mensen.

Ilona Plichart - ilona.plichart@gmail.com